

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра суспільних наук
Навчальний рік 2022/2023

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Історія і культура України»
(назва освітнього компоненту)

Нормативний освітній компонент

Форма здобуття освіти очна

Галузь знань 23 «Соціальна робота»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 231 «Соціальна робота»
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Соціальна робота»

першого бакалаврського рівня вищої освіти

Курс I

Розглянуто на засіданні кафедри
суспільних наук ХНМУ

Протокол від 26 серпня 2022 р. № 3

Завідувач кафедри
_____ Робак І.Ю.

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем загальної та
передфахової підготовки

Протокол від 31 серпня 2022 р.
№ 1

Голова
_____ Вовк О. Ю.

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Чернуха Олександр Васильович, доцент, кандидат історичних наук
2. Троценко Олексій Володимирович, старший викладач.

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Прізвище, ім'я, по батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь

- Робак Ігор Юрійович, завідувач катедри, професор, доктор історичних наук, iy.robak@knmu.edu.ua
- Альков Володимир Андрійович, доцент, кандидат історичних наук, va.alkov@knmu.edu.ua
- Демочко Ганна Леонідівна, доцент, кандидат історичних наук, hl.demochko@knmu.edu.ua
- Чернуха Олександр Васильович, доцент, кандидат історичних наук, ov.chernukha@knmu.edu.ua
- Арзуманова Тетяна Володимирівна, доцент, кандидат історичних наук, tv.arzumanova@knmu.edu.ua
- Троценко Олексій Володимирович, старший викладач, ov.trotsenko@knmu.edu.ua

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше)

Історія, культурологія

Контактний телефон (057)707-73-37

Консультації відповідно до графіка, розміщеного на інформаційному стенді кафедри.

Локація:

Пр. Науки, 4, м. Харків, Харківський національний медичний університет, Головний корпус, 3 поверх, кафедра суспільних наук

ВСТУП

Силабус освітнього компоненту «Історія і культура України» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Соціальна робота» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), фахівців першого (бакалаврівського) рівня, галузі знань 23 «Соціальна робота», спеціальності – 231 Соціальна робота (денна форма навчання).

Опис освітнього компоненту (анотація). Інтегрований курс «Історія і культура України» складається з 2 компонентів – історичного і культурного. Перший – історичний, вивчає розвиток людського суспільства від появи першої людини на теренах сучасної України до наших днів на основі історичних джерел. Другий – культурний, вивчає культуру України в усьому її розмаїтті.

Предметом вивчення освітнього компоненту є соціально-економічний, політичний і культурний розвиток як тих земель, що складають територію сучасної держави «Україна», так й українців на інших землях їхнього розселення в світі.

Міждисциплінарні зв'язки. Вивчення освітнього компоненту пов'язано із засвоєнням навчальних дисциплін, які викладаються на I-VI курсах: «Історія сучасного світу», «Філософія», «Культурологія», «Етнографія», «Політологія», «Медичне краєзнавство», «Етика», «Релігієзнавство», «Медичний Харків в персоналіях», «Історія охорони здоров'я в Харкові», «Медицина і політика». «Історія і культура України» предметно інтегрується з компонентами «Медицина і художня культура», «Медична субкультура», «Основи християнської етики та моралі», «Основи економічних теорій» та ін.

Пререквізити. Вивчення компоненту передбачає попереднє засвоєння предметів шкільного курсу історії України, які дають базові уявлення про освіту. У випадку іноземних студентів попередньої підготовки не вимагається, проблема вирішується за рахунок різнорівневого навчання.

Постреквізити. «Історія і культура України» предметно інтегрується з компонентами, які забезпечують подальшу підготовку студентів-медиків: «Історія сучасного світу», «Філософія», «Культурологія», «Етнографія», «Політологія», «Медичне краєзнавство», «Етика», «Релігієзнавство», «Медичний Харків в персоналіях», «Історія охорони здоров'я в Харкові», «Медицина і політика». «Історія і культура України» предметно інтегрується з компонентами «Медицина і художня культура», «Медична субкультура», «Основи християнської етики та моралі», «Основи економічних теорій».

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

1.1. Головною метою вивчення інтегрованого курсу «Історія і культура України» є формування національної свідомості, глибокого розуміння багатовікової історії України, культурних особливостей українського народу, вписаних у європейський і світовий контекст, виховання особистості майбутнього лікаря – активного громадянина і будівника демократичного суспільства, відданого своєму народові.

1.2. Основні завдання вивчення компоненту «Історія і культура України»:

- з'ясувати, що являють собою історія і культура України, як і навіщо вони

вивчаються в медичному виші;

- проаналізувати загальний хід історичного процесу в Україні по його основних етапах (добах) у глобальному вимірі; закономірності, наслідки та значення історико-культурних явищ і процесів в Україні;
- реконструювати соціально-економічний і політичний устрій України в різні періоди її розвитку;
- дати оцінку взаємовідносинам влади та суспільства України на всіх етапах її історії;
- познайомити здобувачів вищої освіти із персоналіями найвидатніших українських історичних постатей;
- навчити здобувачів вищої освіти вірно орієнтуватися в історичних мапах українських земель.
- ознайомити здобувачів вищої освіти із феноменом культури, його значенням в житті людини й суспільства;
- розглянути головні етапи розвитку української культури в контексті європейської цивілізації.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє компонент (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування здобувачами вищої освіти **компетентностей:**

інтегральна:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

загальні:

- ЗК2 – Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
- ЗК3 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- ЗК5 – Здатність планувати та управляти часом;
- ЗК7 – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- ЗК10 – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- ЗК12 – Здатність приймати обґрунтовані рішення;
- ЗК15 – Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

спеціальні (фахові, предметні):

- ФК2 – Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів;
- ФК4 – Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і

громади;

- ФК7 – Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці;
- ФК16 – Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.

1.3.2. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних **програмних результатів навчання:**

- ПРН 2 – вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань;
- ПРН 4 – формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми;
- ПРН 8 – критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях;
- ПРН 20 – виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання;
- ПРН 21 – демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень;
- ПРН 22 – демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.
- Вивчення історико-культурних процесів має забезпечувати такі програмні результати навчання, щоб здобувач вищої освіти був готовий самостійно визначати закономірності і аналізувати суспільні процеси, що відбувалися у минулому та відбуваються нині, розуміти їх зв'язки та проводити історичні паралелі.

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних **соціальних навичок (Soft skills):** комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, мозковий штурм, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проектів, ажурна пилка), конфлікт-менеджмент (реалізується через: метод драматизації, ігрові методи), тайм-менеджмент (реалізується через: метод проектів, робота в групах, тренінги), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проектів, метод самопрезентації).

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компоненту	
		денна форма навчання	

Кількість кредитів – 5	Галузь знань 23 «Соціальна робота»	Нормативна (за вибором)
Загальна кількість годин – 150	Спеціальність: 231 «Соціальна робота»	Рік підготовки:
		1-й
		Семестр
		1-й
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 70 самостійної роботи студента – 80	Освітньо-кваліфікаційний рівень: I бакалаврський ОПП «Соціальна робота»	Лекції
		36
		Практичні, семінарські
		34 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
80 год.		
Індивідуальні завдання:		
-		
Вид контролю: залік		

2.1 Опис дисципліни

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Тема 1. Вступ до курсу. Стародавня історія та культура України	3	Вступна, оглядова, проблемна, бінарна
2	Тема 2. Княжа доба (IX–40-і рр. XIV ст.)	3	Оглядова, проблемна, бінарна
3	Тема 3. Українські землі за литовсько-польської доби (середина XIV–кінець XVII ст.)	3	Оглядова, проблемна, бінарна
4.	Тема 4. Національно-визвольна війна українського народу та Руїна (II. пол. XVII ст.)	3	Оглядова, проблемна, бінарна
5.	Тема 5. Україна за модерної доби (XVIII–початок XX ст.)	3	Оглядова, проблемна, бінарна
6.	Тема 6. Українська культура модерної доби (XVIII–XIX ст.)	3	Оглядова, проблемна, бінарна
7.	Тема 7. Українська революція 1917–1921 рр.	3	Оглядова, проблемна, бінарна
8.	Тема 8. Українські землі в міжвоєнний період (1921–1939 рр.)	3	Оглядова, проблемна, бінарна
9.	Тема 9. Українська культура	3	Оглядова,

	міжвоєнного періоду		проблемна, бінарна
10.	Тема 10. Україна в роки Другої світової війни	3	Оглядова, проблемна, бінарна
11.	Тема 11. Україна в повоєнні радянські часи та за доби незалежності (1939 р.– дотепер)	3	Оглядова, проблемна, бінарна
12.	Тема 12. Українська культура II. пол. XX ст. Сучасна українська культура	3	Оглядова, проблемна, бінарна, завершальна
Всього лекційних годин		36	

2.2.2 Семінарські заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Тема 1. Стародавня історія та культура України	4	проблемне навчання, ділові ігри, «мозковий штурм», робота в групах, розвивальне навчання, різномірівне навчання, евристичні бесіди, дискусії та дебати, презентаційний метод, метод проектного навчання, організація екскурсій до музеїв та на виставки	Усне опитування, тестове опитування в системі MOODLE
2	Тема 2. Княжа доба (IX ст. – 40-ті роки XIV ст.)	4		
3	Тема 3. Українські землі за литовсько-польської доби (середина XIV–кінець XVII ст.)	4		
4	Тема 4. Національно-визвольна війна українського народу та Руїна (др. пол. XVII ст.)	4		
5	Тема 5. Україна за модерної доби (XVIII–початок XX ст.)	4		
6	Тема 6. Українська революція 1917–1921 рр.	2		
7	Тема 7. Українські землі та культура в міжвоєнний період (1921–1939 рр.)	2		
8	Тема 8. Україна в роки Другої світової війни та в повоєнні часи (1939 р.– дотепер)	6		
Всього годин семінарських занять		34		

2.2.3 Практичні заняття не передбачені

2.2.4 Лабораторні заняття не передбачені

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Тема 1. Вступ до курсу. Стародавня історія та культура України	6	проблемне навчання, робота в групах, розвивальне навчання, різнорівневе навчання, презентаційний метод, метод проектного навчання	Усне опитування, тестове опитування в системі MOODLE, участь у наукових конференціях
2	Тема 2. Княжа доба (IX–40-і рр. XIV ст.). Культура Київської Русі	7		
3	Тема 3. Українські землі за литовсько-польської доби (середина XIV–кінець XVII ст.)	7		
4	Тема 4. Національно-визвольна війна українського народу та Руїна (др. пол. XVII ст.)	6		
5	Тема 5. Україна за модерної доби (XVIII–початок XX ст.)	6		
6	Тема 6. Українська культура модерної доби (XVIII–XIX ст.)	6		
7	Тема 7. Українська революція 1917–1921 рр.	7		
8	Тема 8. Українські землі в міжвоєнний період (1921–1939 рр.)	7		
9	Тема 9. Українська культура міжвоєнного періоду	7		
10	Тема 10. Україна в роки Другої світової війни	4		
11	Тема 11. Україна в повоєнні радянські часи та за доби незалежності (1939 р.– дотепер)	7		
12	Тема 12. Українська культура др. пол. XX ст. Сучасна українська культура	7		
Всього годин самостійної роботи студента		80		

Методи навчання. На лекціях і семінарських заняттях рекомендується використовувати такі педагогічні методи: проблемного навчання, ділові ігри, «мозковий штурм», робота в групах, розвивальне навчання, різнорівневе навчання

(з урахуванням можливостей сильних і слабких здобувачів вищої освіти), евристичні бесіди, дискусії та дебати, презентаційний метод (підготовка здобувачем вищої освіти доповіді-презентації), метод проєктного навчання (підготовка студентом самостійного дослідження), організація екскурсій до музеїв та на виставки.

Методи контролю (наводяться лише ті, що використовуються під час викладання дисципліни):

Поточний контроль. У ході поточного контролю використовуються методи індивідуального та фронтального опитування, письмове тестування, написання творчих робіт (есей, рецензія, огляд, власне висловлювання), метод мікрофону, розв'язання проблемних завдань, робота з джерелами і науковою літературою, перегляд фільмів з подальшим обговоренням, робота в групах, перевірочні контрольні роботи.

Підсумковий контроль здійснюється на останньому занятті у формі підсумкового заняття, що включає контроль усіх видів підготовки, передбачених програмою навчальної дисципліни. За результатами навчальної діяльності виставляється залік за двобальною шкалою «зараховано» – «не зараховано». Також виставляється оцінка за традиційною шкалою.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти здійснюється на підставі [«Інструкція з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ»](#) (табл. 2).

Таблиця 2

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		

4.4-4,41	176	3.62-3,64	145
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139

Максимальна сума балів за курс складає 200 балів, мінімально прийнятна для отримання заліку – 120 балів.

3.2. Питання до заліку:

1. Обґрунтуйте зростаюче значення вивчення історії та культури України на сучасному етапі.
2. Які основні періоди української історії можна виділити сьогодні? Дайте їхню загальну характеристику, розкрийте особливості.
3. Охарактеризуйте основні теорії походження людини та появу людини на території України.
4. Проаналізуйте еволюцію знарядь праці давніх людей, як чинник розвитку людського суспільства.
5. Визначте основні підходи до проблеми походження та розвитку трипільців на території України.
6. Античні міста-держави на території сучасної України: причини виникнення, розвиток і значення.
7. Охарактеризуйте основні версії походження слов'ян.
8. Етимологія понять «Русь» і «Україна».
9. Чи було Велике князівство Литовське, Руське та Жемайтійське державним утворенням українського народу?
10. Дайте оцінку соціально-економічного і культурного розвитку українського суспільства за часів Речі Посполитої (1569–1648 рр.)
11. Охарактеризуйте передумови та початок Національної революції 1648 – 1676 рр.
12. Яким чином відбувався процес державотворення на українських землях в процесі Хмельниччини?
13. «Руїна».
14. Вкажіть особливості національно-визвольної та антикріпосницької боротьби в Україні в середині та другій половині XVIII ст.
15. Вкажіть чинники кризи феодальної системи господарства в *Україні* в першій половині XIX ст.
16. Проаналізуйте причини скасування кріпацтва у Російській імперії та новизну аграрних відносин у підросійській Україні.
17. Охарактеризуйте розвиток промисловості у підросійській Україні в другій половині XIX ст.
18. Охарактеризуйте ідеологію і напрями діяльності українських «громад в 60-70-х рр. XIX ст.

19. З'ясуйте особливості економічного розвитку західноукраїнських земель у складі Австрійської імперії (Австро-Угорщини).
20. Визначте причини поширення, ідейні засади, соціальну базу і форми діяльності москвофілів, народовців та радикалів.
21. Охарактеризуйте процес утворення політичних партій у Галичині, окресліть їх цілі та ідейні засади. Розкрийте процес партійної диференціації народовців.
22. Охарактеризуйте виникнення і напрями діяльності українських політичних партій в Російській імперії наприкінці ХІХ - на початку ХХ ст. Дайте оцінку їх суспільного впливу.
23. Проаналізуйте причини, характер і національні аспекти революції 1905-1907 рр.
24. У чому полягали зміст реформ П. Столипіна; їхні результати в Україні?
25. Визначте особливості національного руху на західноукраїнських землях другої половини ХІХ ст.
26. З'ясуйте обставини і особливості діяльності українських політичних партій у підавстрійській Україні та їхні вимоги.
27. Охарактеризуйте здобутки та втрати української культури, освіти, науки на початку ХХ ст.
28. Плани країн Антанти та Центральних Держав щодо України.
29. Схарактеризуйте діяльність легіону Українських січових стрільців.
30. Ультиматум Раднаркому Росії Центральній Раді (грудень 1917 р.), причини, зміст і наслідки.
31. Українська Держава П.Скоропадського (1918), причини її падіння.
32. Охарактеризуйте політику уряду Директорії в Україні наприкінці 1918 – поч. 1919 рр.
33. Назвіть причини виникнення селянсько-повстанського руху в Україні в період 1918–1919 рр.
34. Визначте головні фактори знищення УНР і державності України протягом 1917–1921 рр.
35. У чому полягають уроки Української революції 1917–1921 рр.?
36. Західноукраїнська Народна республіка (ЗУНР).
37. Акт злуки УНР і ЗУНР, його історичне значення.
38. Чому С.Петлюра співпрацював з поляками?
39. Українсько-польська війна 1918–1919 рр.: причини, наслідки для українських земель.
40. НЕП в Україні.
41. Український культурний ренесанс 1920-х рр.
42. Українські землі на політичній мапі Європи в 20-30-ті рр. ХХ ст.
43. Західноукраїнські землі під владою Польщі в 20-30-ті рр. ХХ ст.

44. Українські землі під Румунією.
45. Закарпатська Україна в складі Чехословаччини.
46. Голодомор 1932–1933 рр. в УСРР.
47. Яке мало значення возз'єднання українських земель у 1939–1940 рр.?
48. Які плани виношував Гітлер щодо України?
49. Як проходив процес визволення України від нацистсько-фашистських окупантів?
50. Порівняйте процес відбудови промисловості та сільського господарства в Україні із європейським варіантом відбудови світової війни.
51. Визначте причини, масштаби та наслідки голоду 1946–1947 рр., порівняйте його з Голодомором 1932–1933 рр.
52. Духовне життя в Україні в період хрущовської «відлиги»: основні тенденції та характерні риси.
53. Охарактеризуйте суспільно-політичний розвиток УРСР наприкінці 80-х років ХХ століття.
54. Розкрийте процес формування в Україні політичних партій за часів незалежності.
55. Прийняття «Декларації про державний суверенітет України»: передумови, зміст, наслідки.
56. Чорнобильська катастрофа та її наслідки для України.
57. Демократизація суспільства після проголошення незалежності. Багатопартійність в Україні та її вплив на політичне життя.
58. Проголошення незалежності України. Охарактеризувати суспільно-політичне становище України в перші роки незалежності.
59. Охарактеризуйте стан освіти та науки України доби незалежності.
60. Порівняйте Помаранчеву Революцію та Революцію Гідності.
61. Шлях України до євроінтеграції.
62. Сучасна російська агресія проти України: причини та перебіг.

3.3. Контрольні питання до семінарських занять

Тема 1.

1. Предмет курсу «Історія та культура України». Історичні джерела та історіографія.
2. Історія первісного суспільства в українських землях.
3. Племена і народи, що населяли територію України в давнину (кіммерійці, скіфи, сармати, греки, готи, гуни, давні слов'яни).

Тема 2.

1. Виникнення та основні етапи розвитку Київської Русі. Перші князі.
2. Соціально-економічний і політичний устрій давньоруської держави.
3. Злет і падіння Галицько-Волинської держави. Монгольська навала.

4. Культура княжої доби.

Тема 3.

1. Соціально-економічний і політичний розвиток українських земель в XIV – першій половині XVII ст.
2. Феномен українського козацтва від виникнення до 30-х рр. XVII ст. Запорозька Січ.
3. Особливості розвитку української культури під владою Литви та Польщі.

Тема 4.

1. Причини, рушійні сили, хронологічні межі Хмельниччини.
2. Створення, внутрішня та зовнішня політика козацької держави.
3. Переяславська Рада та «Березневі статті» – сутність, значення та оцінки.
4. Причини та події Громадянської війни. Гадяцька угода.
5. Боротьба гетьмана П. Дорошенка за воз'єднання українських земель.
6. Міжнародне становище України наприкінці XVII ст.

Тема 5.

1. Політика Івана Мазепи. Наступ російського царизму на автономію України.
2. Правобережна Україна у XVIII ст. Гайдамацький рух.
3. Соціально-економічний і політичний розвиток Наддніпрянщини у складі Російської імперії у XIX – на початку XX ст.
4. Соціально-економічний і політичний розвиток західноукраїнських земель у складі імперії Габсбургів.
5. Культура модерної доби.

Тема 6.

1. Причини революції 1917 р. та її особливості в Україні.
2. Українська Центральна Рада. Перша війна з більшовицькою Росією.
3. Українська соціалістична радянська республіка.
4. Українська держава П. Скоропадського.
5. Директорія УНР, її політика та боротьба з зовнішніми ворогами.
6. Причини поразки національних урядів і наслідки революції.

Тема 7.

1. Міжнародне становище, політична та економічна системи УСРР на поч. 20-х рр.
2. Завдання, зміст та результати політики українізації.
3. Індустріалізація та колективізація в Україні. Голодомор 1932–1933 рр. «Великий терор».
4. Становище західноукраїнських земель під владою Польщі, Румунії та Чехословаччини.

Тема 8.

1. Періодизація та політичні підсумки Другої світової війни для України.
2. Повоєнна еволюція політичної системи СРСР та назрівання системної кризи радянської економіки.
3. Реформування політичного ладу та економічної системи в незалежній Україні.
4. Характеристика української культури др. пол. XX – поч. XXI ст.: етапи, нові явища, світовий контекст.

3.4. Індивідуальні завдання формуються відповідно до контенту наукових конференцій, який щорічно затверджується планом роботи кафедри суспільних наук. Специфіка індивідуальних завдань для здобувачів вищої освіти погоджується з викладачем. Відповідно до [«Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ»](#) здобувач вищої освіти може підвищити оцінку шляхом виконання індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями тощо), що в разі успіху додає до 10 балів як заохочення.

3.5. Правила оскарження оцінки

Якщо здобувач вищої освіти не задоволений результатами оцінювання його навчальної діяльності і виявив бажання оскаржити оцінку з предмету, він має право звернутися до керівництва кафедри та/або декана відповідного факультету з проханням провести повторне оцінювання його знань. Якщо вимоги здобувача вищої освіти мають під собою підстави, кафедрою/деканатом створюється спеціальна комісія для проведення повторного оцінювання.

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Вимоги дисципліни

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю і вчасно, якщо у здобувачів вищої освіти виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач надасть на першому практичному занятті.

Під час навчального процесу важливо дотримуватися таких правил:

- повага до колег;
- толерантність до інших та їхнього досвіду;
- сприйнятливість і невпередженість;
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента;
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів;
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів вищої освіти очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Відвідування занять та поведінка

Очікується, що здобувачі вищої освіти відвідуватимуть всі лекційні та семінарські заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри).

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття.

заборонено:

- їсти (за винятком осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність інших людей;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, стелі, засмічувати приміщення і території);
- галасувати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і коридорах під час занять.

Використання електронних пристроїв

Використання електронних пристроїв у навчальному процесі допускається без обмежень за винятком тих випадків, які можуть перешкодити процедурі об'єктивного оцінювання знань студентів.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами

Проведення навчального процесу здійснюється з урахуванням вимог сучасного українського законодавства відносно осіб з особливими освітніми потребами та регулюється нормативними документами університету.

Рекомендації щодо успішного складання дисципліни

У процесі підготовки до практичних занять здобувачам вищої освіти необхідно опрацювати матеріали допоміжної літератури. Вітається активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувачі вищої освіти мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати.

Заохочення та стягнення

Відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу у ХНМУ» здобувач вищої освіти може підвищити оцінку за модуль шляхом виконання індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями тощо), що в разі успіху додає до 10 балів як заохочення.

Техніка безпеки

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Кожен здобувач вищої освіти

повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Порядок інформування про зміни у силабусі

Про можливі зміни в силабусі буде повідомлено на сторінці кафедри офіційного сайту ХНМУ і в кафедральній директорії системи MOODLE, а також через відповідний деканат.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Одним з елементів академічної культури, що їх прищеплює університет, є розуміння студентом недопустимості будь-яких запозичень без належних посилань. Враховуючи це, головним завданням викладачів є формування в студентів навичок самостійної роботи, інтересу до навчання та суспільно значущих цінностей. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницький пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бойко О. Д. Історія України : посібник. К. : Академвидав, 2014. 720 с.
2. Історія України : підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.]; за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси : ЧДТУ, 2016. 644 с.
3. Історія української культури : нац. підручник / В. А. Качкан, О. Б. Величко, Н. М. Божко та ін. ; за ред. В. А. Качкана. К. : ВСВ «Медицина», 2014. 368 с.
4. Грицак Ярослав. Подолати минуле: глобальна історія України. К. : Портал, 2021. 432 с.
5. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності / Пер. з англ. Р. Клочко. Х., 2016. 496 с.
6. Kubicek P. The History of Ukraine. Westport; London, 2008. 221 p.
7. Magocsi P. R. A History of Ukraine. Seattle, 1998. 784 p.
8. Subtelny O. Ukraine : a History. Toronto; Buffalo; London, 2009. 887 p.
9. Plohy S. The Gates of Europe. New York, 2015. 352 p.

Допоміжна

1. Багалій Д. Історія Слобідської України. Харків : Дельта, 1993 . 255 с.
2. Бондаренко К. История в профіль. – К. : Знання : Фонд «Українська політика», 2012. 663 с.
3. Історія культури в термінах і назвах : словник-довідник / Ж. О. Безвершук. К. : Вища школа, 2003. 399 с.
4. Історія української культури / О. Павлова, Ф. Мельничук, В. Панталієнко, А. Сироватський, Т. Мисюра. К. : Центр учбової літератури, 2012. 368 с.
5. Історія української та зарубіжної культури : Навч. посіб. / Б. І. Білик, Ю. А. Горбань, Я. С. Калакура та ін. ; за ред. С. М. Клапчука, В. Ф. Остафійчука. К. : Вища школа, 2004. 364 с.
6. Касьянов Г. Незгодні. Українська інтелігенція в русі опору 1960 – 80-х

років. – К. : «Либідь», 1995. 224 с.

7. Левітас Ф. Л. Друга світова війна : український вимір. К. : Наш час, 2011. 270 с.
8. Лоза Ю. Історичний атлас України. Київ : Мапа, 2015. 320 с.
9. Снайдер Тімоті. Українська історія, російська політика, європейське майбутнє / пер. У. Олексій Панич, Роксоляна Свято) Київ: Дух і літера, 2014. с. ISBN 978-966-378-358-1.
10. Яковенко Н. М. Вступ до історії. Київ: Критика, 2007. 376с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. **Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE:**
 - Українською мовою: <http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=2354>
 - Англійською мовою: <http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5>
2. Матеріали з історії і культури України для студентів, які навчаються українською мовою [Електронний ресурс] // Сторінка кафедри суспільних наук ХНМУ. URL: http://80.249.234.44:8181/upload/redakt/suspnauk/vit_stud_suspnauk.ZIP
3. Матеріали з історії і культури України для студентів, які навчаються англійською мовою [Електронний ресурс] // Сторінка кафедри суспільних наук ХНМУ. URL: http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/suspnauk/engl_sn.zip